

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.ΑΡΛ2Α(ε)

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 19 Απριλίου 2023
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ**ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§19-21**

[19] Ὅστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ᾧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γέγονασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι. [20] Ἦδη δὲ τινῶν ἠσθόμην, ᾧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάστην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, [21] ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαινανται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους <τινὸς> ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθεῖη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; Ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἀχθοισθε; Οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο:

1. Η εξωτερική εμφάνιση αποτελεί ορθό κριτήριο για την αξιολόγηση του πολίτη.
2. Ο Μαντίθεος αρθρώνει δημόσιο λόγο προκειμένου να διασώσει την πατρική του περιουσία.
3. Ο Μαντίθεος θεωρεί πως οι βουλευτές αποτελούν πρότυπα ενασχόλησης των νέων με τα κοινά.
4. Στη φράση «φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος» ο Μαντίθεος δηλώνει την πέραν του μέτρου φιλοδοξία που επέδειξε.
5. «Οὐ γάρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς»: Ο Μαντίθεος με αυτά τα λόγια αναφέρεται στο θεσμό της δοκιμασίας.

Μονάδες 5

A2. Ποιο είναι το χρέος των νεότερων απέναντι στην πόλη σύμφωνα με το κείμενο αναφοράς;

Μονάδες 5

B1. Αφού διαβάσετε το απόσπασμα, να σχολιάσετε σε ποιο βαθμό ο Λυσίας επιτυγχάνει τους σκοπούς του επιλόγου (ανάμνηση-παθοποιία). Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορά σε συγκεκριμένα σημεία του αποσπάσματος.

Μονάδες 10

B2. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης **A** με μία φράση της στήλης **B**, ώστε να ολοκληρώνεται ορθά το νόημά της.

A	B
1. Η Αθήνα έγινε το επίκεντρο της ρητορικής κυρίως	α. λόγω του δημοκρατικού πολιτεύματος, των λαϊκών συνελεύσεων, των δικαστηρίων και του χαρακτήρα των Αθηναίων.
	β. επειδή ήταν ο τόπος που αυτή γεννήθηκε.
2. Οι ρητορικοί λόγοι διακρίνονται σε	α. συμβουλευτικούς, ιστορικούς, επιδεικτικούς.
	β. δικανικούς, συμβουλευτικούς, επιδεικτικούς.
3. Το αρχαιότερο δικαστήριο στην Αθήνα ήταν	α. η Ηλιαία.
	β. ο Άρειος Πάγος.
4. Τα βασικά μέρη του ρητορικού λόγου είναι	α. η Πρόθεση, η Διήγηση, η Πίστη, ο Επίλογος.
	β. το Προίμιο, η Διήγηση, η Πίστη, ο Επίλογος.
5. Τα πάθη ως έντεχνη πίστη σχετίζονται με την προσπάθεια του ομιλητή	α. να διεγείρει στις ψυχές του ακροατηρίου συναισθήματα.
	β. να παρουσιάσει τον εαυτό του ως έντιμο άνθρωπο και πολίτη.

Μονάδες 10

B3.α. Να γράψετε μία **σύνθετη λέξη** της Νέας Ελληνικής, με **πρώτο συνθετικό** καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου: **ἄξιον, μικρόν, μεγάλων, πρώτον, πόλεως.**

Μονάδες 5

B3.β. Να επιλέξετε το κατάλληλο ομόρριζο ουσιαστικό για κάθε ρηματικό τύπο που σας δίνεται:

1. γεγόνασι:

i) γνήσιος ii) διάγνωση iii) γόνατο

2. ἐπαρθείη:

i) προαίρεση ii) αιώρα iii) άρμα

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.ΑΡΛ2Α(ε)

3. λέγειν:

i) επόμενος ii) συλλογή iii) ανείπωτος

4. βουλή:

i) κοινοβούλιο ii) βούληση iii) βουλιμία

5. δοκῶ:

i) δοκάρη ii) δοκιμασία iii) δόξα

Μονάδες 5

- B4.** Να συγκρίνετε τις απόψεις του Μαντίθεου με τις αντίστοιχες του Ισοκράτη στο παράλληλο κείμενο.

Ισοκράτης, Παναθηναϊκός (12), 123

Ανέφερα αυτά, όχι επειδή ήθελα να λοιδορήσω αυτές τις πόλεις, αλλά για να αποδείξω ότι οι πρόγονοί μας δεν έχουν κάνει τίποτε το παρόμοιο· αυτό βέβαια δεν θα ήταν σημάδι αρετής, αλλά δείχνει ότι οι πρόγονοί μας δεν είχαν καταστήσει στη φύση τους όμοιοι με τους πλέον ανόσιους ανθρώπους! Όσοι επιχειρούν να επαινούν υπερβολικά κάποιους ανθρώπους έχουν υποχρέωση να μην αρκούνται να αποδείξουν μόνο τούτο, ότι αυτοί δεν είναι κακοήθεις, αλλά ότι σε όλες τις αρετές υπήρξαν ανώτεροι και από τους παλαιότερους και από τους συγχρόνους τους· αυτά ακριβώς θα μπορούσε κανείς να πει και για τους δικούς μας πρόγονους.

Α.Ι.Γιαγκόπουλος-Ζ.Ε. Μαλαθούνη 2012. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, Κύρου Ἀνάβασις Βιβλ. 2, κεφ. 6 §§16-19

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1904, ανατ. 1961)

Πρόξενος δὲ ὁ Βοιωτίας εὐθύς μὲν μενιάρκιον ὄν ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἰκανός· καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργία ἀργύριον τῷ Λεοντίῳ. Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκεῖνον, ἰκανὸς νομίσας ἤδη εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὢν τοῖς πρώτοις μὴ ἠττάσθαι εὐεργετῶν, ἤλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά· τοσοῦτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἐνδηλον αὐτῷ καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετὰ ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μὴ. Ἄρχειν δὲ

καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν δυνατὸς ἦν· οὐ μέντοι οὐτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἠσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκείνων· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν φανερὸς τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις ἢ οἱ στρατιῶται τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἠττώμαι εὐεργετῶν = υστερώ στις ευεργεσίες

μειράκιον = νεαρός

συνεγένετο < συγγίνομαι = συναναστρέφομαι (με την ιδιότητα του μαθητή)

ἔνδηλον ἔχω = δείχνω φανερά

αὖ = πάλι

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος ... ἄνευ δὲ τούτων μή.».

Μονάδες 20

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

Γ2. Να αναδείξετε την ηθική προσωπικότητα του Πρόξενου, αξιοποιώντας στοιχεία του κειμένου.

Μονάδες 10

Γ3.

α. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

1. **τούτων:** αιτιατική πληθυντικού αριθμού, ουδετέρου γένους
2. **μεγάλην:** ίδιος τύπος στον συγκριτικό βαθμό
3. **ἑαυτοῦ:** στον αντίθετο αριθμό
4. **μᾶλλον:** θετικός βαθμός του επιρρήματος

(Μονάδες 4)

β. Να εντοπίσετε δύο ουσιαστικά α΄ κλίσης και δύο γ΄ κλίσης και να τα μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.

(Μονάδες 2)

γ. Να γραφούν οι ζητούμενοι ρηματικοί τύποι:

- α) **ὄν:** β΄ ενικό πρόσωπο, προστακτικής, Αορίστου Β΄
- β) **ἠττᾶσθαι:** β΄ ενικό πρόσωπο Παρατατικού
- γ) **ἦλθεν:** μετοχή αρσενικού γένους, δοτική πληθυντικού ίδιου χρόνου
- δ) **εἶχεν:** απαρέμφατο Μέλλοντα, ενεργητικής φωνής (δύο τύποι)

(Μονάδες 4)

Μονάδες 10

Γ4.

α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των έντονα γραμμένων όρων:

- α) ὁ Βοιώτιος:στο
- β) ἀνὴρ:στο
- γ) διὰ τὴν ἐπιθυμίαν:στο
- δ) ἐκεῖνω:στο
- ε) τυγχάνειν:στο

(Μονάδες 5)

β. Να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε τον ομοιόπτωτο και τον ετερόπτωτο ονοματικό προσδιορισμό και να δηλώσετε τον όρο που προσδιορίζει στο παρακάτω απόσπασμα: «Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκεῖνω, ἰκανὸς νομίσας ἤδη εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὦν τοῖς πρώτοις μὴ ἠττᾶσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις»

(Μονάδες 2)

γ. Να αναγνωρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση του κειμένου προσδιορίζοντας το είδος, τη συντακτική της λειτουργία και να αιτιολογήσετε την εκφορά της.

(Μονάδες 3)

Μονάδες 10